

Ю. В. Чорна,
здобувач Інституту економіко-правових досліджень
Національної академії наук України

УДК 346.16

ІНСТИТУТ АРБІТРАЖНОГО УПРАВЛІННЯ: ВІТЧИЗНЯНІ НЕДОЛІКИ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Досліджено зарубіжні та вітчизняні механізми оплати праці арбітражного керуючого. Встановлено, що закріплений механізм гарантування оплати праці арбітражного керуючого у вітчизняній системі права неспроможності є недієвим, в силу відсутності санкцій невиконання законодавчих приписів. Запропоновано ряд змін по вдосконаленню досліджуваного інституту права.

Ключові слова: арбітражний керуючий, оплата праці, неспроможність, банкрутство, санація, законодавство.

Інститут арбітражного управління є невід'ємною складовою дієвого конкурсного законодавства. Практична доцільність та ефективне його функціонування мають прямий вплив на характер та результативність права неспроможності кожної країни. Дана стаття присвячена дослідженню інституту арбітражного управління провідних зарубіжних країн, зокрема тим питанням, що у вітчизняному законодавстві на стадії формування, зокрема мова піде про зарубіжні механізми гарантування оплати праці арбітражному керуючому відповідно до його соціально-правового статусу.

Питання оплати праці арбітражного керуючого в контексті нещодавнього реформування вітчизняного законодавства набуло широкого обговорення в наукових та практикуючих юридичних кругах. Тим не менше, інститут арбітражного управління в юридичній науці завжди був предметом детального вивчення серед теоретиків права неспроможності. На нашу думку, такими дослідниками як В. В. Джунь, О. В. Бірюков,

Б. М. Поляков, К. І. Малишев, С. А. Кареліна, М. В. Телюкіна, Г. Ф. Шершеневич, N. Martin, O. Hart та іншими, було комплексно розкрито питання правового статусу арбітражного керуючого. Однак, на сьогоднішній день, актуальність вивчення даної теми не втрачена, більше того, стала предметом нагального вивчення та вирішення. Саме тому, досвід зарубіжної практики правового регулювання викликає особливий інтерес.

Інститут арбітражного управління Великобританії заслуговує особливої уваги. Так, британському конкурсному процесу відомі два види керуючих: перші є державними службовцями; другі – самозайняті особи – практикуючі спеціалісти з неплатоспроможності. Діяльність останніх, відповідно до п. А ч. 1 ст. 388 Закону Великобританії «Про неспроможність» є ліцензованою.

Практикуючі спеціалісти з неспроможності є самозайнятими особами, що працюють з клієнтом на договірних засадах. Клієнтами останніх є юридичні чи фізичні особи, що опинилися в складному фінансовому стано-

вищі. Практикуючий спеціаліст з неспроможності консультує підприємства та приватних осіб з фінансових питань, окрім того, здійснює супровід неспроможного в судовому провадженні, за згодою його кредиторів.

Існує три варіанти оплати праці: почасово, фіксована плата (ставка) або ж процентна (за певний відсоток від реалізованого майна боржника). Найпоширенішим є перший варіант [1, с. 10–11]. На оплату впливають такі фактори як складність справи, пакет обов'язків, кваліфікація практикуючого спеціаліста та характер активів, з якими управляючому потрібно працювати.

Також варто звернути увагу на те, що за неможливості підприємству найняти практикуючого спеціаліста або відсутності у нього коштів на покриття судових витрат судом буде призначено офіційного керуючого – державного службовця.

Відповідно до ч. 5 ст. 399 Закону Великобританії «Про неспроможність» міністр з торгівлі і промисловості (державний секретар) повинен забезпечити, щоб при Верховному суді був принаймні один офіційний управляючий (ліквідатор). За такої ситуації офіційному управляючому (ліквідатору) надаються виконавчі повноваження як співробітнику підрозділу уряду з управління майном банкрутів. Офіційний управляючий (ліквідатор) є службовою особою. Головна його задача полягає в зборі, збереженні та продажу майнових активів банкрута з метою справедливого перерозподілу отриманого від цих дій прибутку. Варто зауважити, що якщо за якихось обставин призначення примусової ліквідації є неможливим, кредитори, інвестори чи інші зацікавлені сторони вправі скористатися додатковим захисним правовим механізмом, а саме клопотати про призначення тимчасового ліквідатора. Цей механізм використовується з метою запобігання розкраданню майнових активів неплатоспроможного боржника [2, с. 8–9].

Як і у Великобританії, інститут арбітражного управління США має фігуру офіційного управляючого, який є державним службовцем. Головна його функція полягає в об-

слуговуванні банкрутства за Главою 13 «Реорганізація».

За клопотанням зацікавленої сторони, в якості охоронного режиму майна суд може дати вказівку Довірчому управляючому від США¹ призначити тимчасового довірчого управляючого. Якщо в подальшому призначений тимчасовий довірчий управляючий не буде замінений рішенням загальних зборів кредиторів, то він буде продовжувати виконувати свої функції у статусі довірчого управляючого надалі. Довірчим управляючим може бути як фізична особа, так і корпорація (юридична особа).

Система оплати праці арбітражних управляючих побудована на відсотковій основі. Так, управляючий отримує комісію від погашених кредиторських зобов'язань. Комісія вираховується за таким правилом: 25% з перших випланих 5000\$; 10% – з 45000\$; 5% – з 950000\$; 3% – з 1000000\$ [3]. Це граничні показники максимальної суми виплати конкурсному управляючому. З-поміж цього конкурсний керуючий отримує 60\$, що сплачуються при ініціюванні процедури банкрутства. Американським законодавством про банкрутство передбачена позовна процедура затвердження винагороди конкурсного управляючого. Щоб отримати компенсацію, управляючий подає до суду заяву на її отримання. Після її розгляду та всіх заперечень суд виносить рішення про її затвердження. Зазвичай призначають максимальний розмір, однак за проступки сума компенсації зменшується.

Оплата праці офіційним управляючим дещо відрізняється. Їхня плата також класифікується як поточні платежі боржника. Вона не може перевищувати 10% від плану реорганізації та затверджується відповідним органом.

Німецьким законодавством питання вибору конкурсного управляючого досить детально опрацьоване. Хоча ст. 56 Закону Німеччини «Про неспроможність» визначає тільки загальні вимоги до кандидатури керуючого, детально регламентують дане питання спеціалізовані директиви.

¹ Довірчий управляючий від США – це офіційний державний орган, що призначається Генеральним прокурором. Саме цей орган, а не суд призначає та контролює діяльність довірчих управляючих у процедурі банкрутства. У випадках, передбачених законом, Довірчий управляючий від США може самостійно виконувати функції довірчого управляючого.

Конкурсним керуючим призначається виключно фізична особа, що є незалежною від кредиторів, боржника та добре обізнана в економічних справах [4]. Франк Фрінд, суддя суду неспроможності в м. Гамбург, зазначає, що вибір конкретного конкурсного керуючого повинен відповідати потребам відповідного процесу щодо неспроможності, автоматизоване вивчення списків та спонтанний вибір повинні бути виключені [5, с. 125]. Безумовно, такий підхід кардинально відрізняється від принципів відбору кандидатури конкурсного управляючого в українській системі банкрутства.

Також конкурсний процес Німеччини передбачає такі процесуальні фігури як експерт (тимчасовий керуючий). Як правило, тимчасові керуючі після призначення стають керуючими у справі. Завдання експерта (тимчасового керуючого) – у визначенні майнового стану боржника та наявності коштів для покриття судових витрат, що є умовою відкриття провадження у справі.

Кожен кандидат повинен мати свідоцтво про наявність спеціальних знань у сфері неспроможності та управління, високу кваліфікацію, діяти згідно з правилами професійної етики та мати територіально вигідне місце проживання, адже оплата транспортних витрат підвищує вартість послуг управляючого. Окрім того, німецький конкурсний процес оперує принципом недопущення «тіньового» управління майном. Йдеться про те, що всі дії пов'язані з виконанням керуючим своїх повноважень, повинні здійснюватися особисто. Ф. Фрінд, відмічає: «У деяких регіонах керуючий передоручає свої повноваження іншим особам або співробітникам бюро. Таке передоручення обов'язково класифікується як «тіньове», а, на думку правосуддя, воно є недопустимим» [5, с. 133].

У Німеччині призначення винагороди конкурсному керуючому здійснюється в установленому законом порядку за клопотанням останнього. Суддя має можливість впливати на зміну встановленого розміру винагороди (збільшити його або зменшити) виходячи зі складності справи про банкрутство. Ця функція судді дуже важлива, оскільки винагорода конкурсному керуючому за ведення однієї справи в середньому може до-

ходити до 10 млн євро і вище. Це обумовлено тим, що суддя не вправі здійснювати нагляд за діяльністю конкурсного керуючого, оцінювати доцільність скоєних ним дій. Однак у випадку, якщо в діях чи бездіяльності конкурсного керуючого має місце умисел, то йому не виплачується ні цента.

Статтею 63 Закону Німеччини «Про неспроможність» визначено, що розмір винагороди арбітражного керуючого вираховується від вартості конкурсної маси, що лишилася на момент завершення процедури банкрутства [4].

Оплата праці конкурсному керуючому відбувається за принципом: чим більше коштів акумулює конкурсний керуючий в конкурсну масу, тим більше він у результаті отримає.

Інститут арбітражного управління у Франції забезпечується діяльністю Національної комісії, що формує списки конкурсних управляючих. Управляючі можуть здійснювати свою діяльність на всій території Франції, та, на відміну від ліквідаторів (чий списки мають територіальну ознаку), не мають географічних обмежень у своїй діяльності.

Законодавством передбачена можливість призначення декількох конкурсних управляючих, але тільки одного ліквідатора [6]. Як зауважує Костіна: «Очевидно, що інтереси боржника і кредиторів часто протилежні, і одна людина не може одночасно ефективно захищати їх. Інтереси боржника представляє судовий адміністратор (управляючий). Його основним завданням є збереження виробничих можливостей підприємства. З цією метою він відповідає за управління підприємством-боржником у період судових розглядів, контролює дебіторську заборгованість, підтримує господарську діяльність підприємства.

Представник кредиторів захищає права та інтереси лише кредиторів підприємства. Він складає список кредиторів підприємства, включаючи позови працівників, аналізує діяльність підприємства і, виходячи з результатів діяльності, може просити суд дати розпорядження про припинення цієї діяльності» [7].

Французька система банкрутства вдало визначає статус конкурсного управляючого,

чим гарантує визначеність його професійної приналежності. Професія арбітражних управляючих та ліквідаторів є повноцінним самостійним сектором у трудовому законодавстві. Відповідно, спеціалісти що займаються оздоровленням підприємств чи їх ліквідацією, є висококваліфікованими спеціалістами у сфері управління бізнесом, бухгалтерського обліку, економіки та юриспруденції.

Відповідно до ст. 35 Закону Франції «Про судових адміністраторів, уповноважених ліквідаторів та експертів по оцінці ситуації на підприємстві» кожен управляючий, зареєстрований у національному списку, повинен застрахувати свою професійну громадянську відповідальність, а також бути застрахованим від необережності або помилок, вчинених у ході здійснення своєї діяльності.

Французький підхід до механізмів конкурсного управління привертає увагу насамперед тим, що поряд з управляючим, який призначається після порушення провадження у справі про банкрутство, в реорганізаційній процедурі додатково призначається конкурсний управляючий, а в ліквідаційній – ліквідатор. Специфіка такої дворівневої системи в тому, що управляючий є особою, що від імені судової влади здійснює контроль за провадженням у справі про неспроможність та її учасниками на всіх стадіях провадження у справі. Обсяг його повноважень визначається та регулюються судом, виходячи з обставин справи. Його голос є вирішальним на кожній стадії провадження. Так, наприклад, такі питання як встановлення ціни майнових активів, що підлягають реалізації, заміна зобов'язань забезпечених кредиторів тощо відносяться до відання управляючого.

Управляючі можуть нести дисциплінарну, цивільну та кримінальну відповідальність. Наприклад, управляючий, як і ліквідатор, може бути притягнений до цивільної відповідальності за будь-які збитки, спричинені його діями боржнику або кредиторам. Натомість перед кредитором у ліквідатора може бути тільки кримінальна відповідальність у силу того, що їхні взаємовідносини не є договірними [8].

Стаття 23 Закону Італії «Про банкрутство» передбачає, що функції спеціаліста у

справах про неспроможність можуть виконувати юристи, бухгалтери та аудитори. Крім того, італійське законодавство не передбачає страхування професійної діяльності [9].

Проте місцева колегія адвокатів чи асоціація аудиторів та бухгалтерів укладають загальні договори страхування для захисту своїх членів. Якщо ж особа вирішить не страхувати свою професійну діяльність, то управляючий буде нести персональну відповідальність за збитки, понесені в ході здійснення його професійної діяльності.

Особливу увагу привертає правовий статус конкурсного керуючого (управляючого неплатоспроможним боржником), визначений Законом КНР «Про банкрутство». Так, з 2006 р. визначено, що конкурсний управляючий призначається судом. На відміну від більшості сучасних законодавств про неспроможність, що притаманні США, ФРН, Росії, Україні, Франції, в Китаї конкурсним управляючим може бути не тільки фізична особа, а й юридична організація (ліквідаційна група), що займається наданням юридичних чи бухгалтерських послуг.

У силу останнього реформування інституту банкрутства в Україні змінився статус арбітражного керуючого. Як зазначає І. Ніколаєв, «тепер це представник публічної професії (здійснює делеговані державою публічні функції), щодо якого діє жорсткий контроль з боку державного органу з питань банкрутств» [10, с. 12]. Незважаючи на Розділ VIII Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі – Закон про банкрутство), вважаємо сучасну систему норм, що визначає статус арбітражного керуючого та організацію його діяльності, недоопрацьованим та мало задовільним з точки зору інтересів конкурсного керуючого.

З метою підвищення ефективності роботи арбітражного управляючого та його незалежності були встановлені нові гарантії оплати його праці та визначено винагороду основну та додаткову. Основна обчислюється від середньомісячної заробітної плати керівника боржника, а додаткова – на основі відсоткових відрахувань від повернутих майнових прав та погашених вимог конкурсних кредиторів. Головним механізмом га-

рантування оплати арбітражного управляючого на сьогодні став авансовий платіж ініціюючого кредитора або боржника на депозитарний рахунок нотаріуса.

Вважаємо такий механізм, з одного боку, досить придатним для вітчизняного середовища, з іншого – недоопрацьованим новою редакцією Закону України про банкрутство, внаслідок чого дана норма є мертвою.

Проаналізувавши положення ст. 115 Закону України про банкрутство в контексті всього Закону, дійшли висновку, що закріплений механізм гарантування оплати праці арбітражного управляючого протягом усієї процедури банкрутства є недієвим. На нашу думку, це зумовлено відсутністю імперативної вимоги внесення авансових платежів та судового контролю за відповідними нарахуваннями, а відповідно, й процесуальних санкцій щодо невиконання приписів п. 3 ч. 2 ст. 115 Закону України про банкрутство.

З метою удосконалення описаного правового механізму пропонуємо закріпити на законодавчому рівні за кредиторами боржника обов'язок покриття витрат арбітражного керуючого в процедурі ліквідації. Відповідно до ч. 6 ст. 115 Закону України про банкрутство кредитори можуть створювати фонд для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого. Пропонуємо вказане право кредиторів трансформувати в обов'язок. Виходячи з того, що даною статтею передбачено, що формування фонду та порядок використання його коштів визначаються рішенням комітету кредиторів та затверджуються ухвалою господарського суду, то процесуально питання щодо обов'язків комітету кредиторів можливо вирішити після створення останнього. Відповідно до передбаченої Законом про банкрутство процедури неспроможності питання щодо джерел та розмірів оплати праці арбітражного управляючого вважаємо можливим вирішити на підсумковому засіданні господарського суду, на якому підлягають затвердженню ряд рішень вже сформованого комітету кредиторів.

У зв'язку з чим пропонуємо викласти ч. 8 ст. 26, ч. 3 ст. 27, п. 3 ч. 2 ст. 115, ч. 5 ст. 115 та ч. 6 ст. 115 Закону України про банкрутство в наступній редакції.

– Ч. 8 ст. 26: «До компетенції комітету кредиторів належить прийняття рішення про створення фонду для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого у випадку ліквідації боржника; про джерела фінансування фонду та порядок використання його коштів.»

– Ч. 3 ст. 27: «У підсумковому засіданні господарський суд за пропозицією розпорядника майна боржника та на підставі рішення зборів кредиторів приймає одне з таких рішень: постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури, про створення фонду для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого, встановлення розміру оплати його послуг та джерел її сплати.»

– Ч. 5 ст. 115: «Сплата грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого у зв'язку з виконанням ним повноважень у справі про банкрутство здійснюється за рахунок кредиторів або наявних у боржника коштів, одержаних в результаті господарської діяльності боржника, або коштів одержаних від продажу майна (майнових прав) боржника.»

– Ч. 6 ст. 115: «Кредитори створюють фонд для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого. Формування фонду та порядок використання його коштів визначаються рішенням комітету кредиторів та затверджуються ухвалою господарського суду у підсумковому засіданні суду.»

Окремо пропонуємо запровадити у вітчизняну систему банкрутства американську модель внесення авансового платежу ініціюючою стороною провадження у справі про банкрутство (кредитором, боржником). Суть даного авансового платежу бачиться нами в забезпеченні арбітражного керуючого (розпорядника майном) щомісячною винагородою за виконану роботу в процедурі розпорядження майном. Пропонуємо визначити його відповідно до приписів п. 1 ч. 2 ст. 115, враховуючи певні особливості.

Для ініціюючого кредитора сума щомісячної винагороди вираховуватиметься в розмірі двох мінімальних заробітних плат. Для боржника сума щомісячної винагороди

вираховуватиметься в розмірі середньомісячної заробітної плати керівника боржника за останні дванадцять місяців його роботи до порушення провадження у справі про банкрутство, якщо такий розмір перевищує дві мінімальні заробітні плати.

Відповідне розмежування вважаємо доцільним, виходячи з того, що у випадку ініціювання справи кредитором інформація про розмір заробітної плати керівника неплатоспроможного є мало відомою, а витребувати її практично неможливо, тому вирахування авансового платежу на основі мінімальної заробітної плати є досить вдаюю та зручною. Інша ситуація складається при ініціюванні процедури самими боржником, для нього немає ніяких перешкод у визначенні середньомісячного заробітку керівника за рік, що передуює клопотанню про порушення справи.

Відповідно до ч. 2 ст. 22 Закону України про банкрутство процедура розпорядження майном вводиться строком на сто п'ятнадцять календарних днів, що в середньому становить 3,8 місяці. Тому сума авансового платежу має обчислюватись в розмірі 4-х розмірів щомісячної винагороди розпорядника майна. А у випадку продовження процедури санації, суд в ухвалі про це має вказати про необхідність внесення на депозитний рахунок заявником (ініціюючим кредитором, боржником) коштів, які б покрили термін, на який процедура розпорядження проводиться.

Як зазначалося вище, відсутність будь-яких законодавчих санкцій щодо невиконання приписів ч. 2 ст. 115 закону України про банкрутство може бути розцінена як моделювання законотворцем завідома мертвої норми.

У зв'язку з цим вважаємо за доцільне включити в перелік підстав для повернення заяви про порушення провадження у справі про банкрутство ст. 15 Закону України про банкрутство викласти наступним змістом: «Господарський суд не пізніше п'яти днів з дня надходження до господарського суду заяви про порушення провадження у справі про банкрутство повертає її та подані до неї документи без розгляду,

якщо не подано доказів щодо сплати судового збору у встановлених порядку та розмірі; доказів внесення заявником (кредитором, боржником) авансового платежу на депозитний рахунок нотаріуса у розмірі, встановленому цим законом».

Відповідно, у випадку відмови у прийнятті заяви про порушення провадження у справі про банкрутство з підстав, передбачених ст. 14, відповідна сума авансового платежу, сплачена заявником на депозитний рахунок нотаріуса, буде повернута заявнику.

У контексті нещодавньої судової реформи, регламентованої Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору» від 22.05.2015 № 484-19¹, процедура банкрутства стає дорожчою фактично в два рази. За таких обставин доцільним бачиться впровадження такої процесуальної фігури як державний арбітражний керуючий.

На прикладі зарубіжних країн видно, що така фігура є чудовим способом залучення державного органу з питань банкрутств до процедури неспроможності та фактичної взаємодії виконавчої та судової влади з метою підвищення ефективності всього процесу правового регулювання. Наприклад, за умови нестачі коштів у ініціатора справи про банкрутство на покриття судових витрат та внесення на рахунок нотаріуса авансового платежу на покриття витрат розпорядника майна, державний керуючий став би незамінним учасником справи про банкрутство. За аналогією практики Сполучених Штатів, оплата державного керуючого в реорганізаційній процедурі могла б набувати статусу поточних платежів, в процедурі розпорядження покриватися державою.

Отже, здійснивши комплексний аналіз зарубіжного досвіду застосування механізмів регулювання взаємодії арбітражних керуючих та конкурсного провадження, ми запропонували потенційні шляхи удосконалення вітчизняної системи банкрутства, впровадження яких, на наш погляд, сприятиме підвищенню ефективності правового регулювання в даній сфері.

¹ Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору» від 22.05.2015 р. № 484-19 Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 33. – Ст. 323).

Список використаних джерел

1. Elaine Kempson. Review of Insolvency Practitioner Fees Report to the Insolvency Service. July 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.gov.uk/government/publications/insolvency-practitioner-fees-a-review>.
2. Clifford Chance. European Insolvency Procedures. October 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.cliffordchance.com/briefings/2014/06/a_guide_to_europeanrestructuringandinsolvenc.html.
3. John R. Ruhl. A Sampling of the Bankruptcy Trustee's Avoidance Powers [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ryanswansonlaw.com/attorneys/documents/Ruhl-BankruptcyTrustee'sAvoidancePowers.pdf>.
4. Insolvency Statute (Insolvenzordnung, InsO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iuscomp.org/gla/statutes/InsO.pdf>.
5. Розгляд торгових (господарських) спорів в Україні та Німеччині / відп. ред. Б. М. Поляков. – К. : Логос, 2008. – 304 с.
6. Bankruptcy – France [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/civiljustice/bankruptcy/bankruptcy_fra_en.htm.
7. Костина Т. А. Международный опыт реализации процедуры банкротства. June-2010 [Електронний ресурс] / Т. А. Костина. – Режим доступу : <http://elib.bsu.by/handle/123456789/14926>.
8. Законодательство Франции о банкротстве [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.komit2-5.km.duma.gov.ru/site.xp/051052052.html>.
9. Законодательство Италии о банкротстве [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.komit2-5.km.duma.gov.ru/site.xp/051052054.html>.
10. Ніколаєв І. Окремі проблемні питання, які виникають у зв'язку з відсутністю джерел для покриття витрат на оплату винагороди арбітражному керуючому / І. Ніколаєв // Вісник центру комерційного права. 2014. – № 45. – С. 11–15.

Чорна Ю. В. Інститут арбітражного управління: отечественные недостатки и зарубежный опыт.

Исследованы зарубежные и отечественный механизмы оплаты труда арбитражного управляющего. Установлено, что закрепленный механизм гарантирования оплаты труда арбитражного управляющего в отечественной системе права несостоятельности является недействительным, в силу отсутствия санкций невыполнения законодательных предписаний. Предложен ряд изменений по совершенствованию исследуемого института права.

Ключевые слова: арбитражный управляющий, оплата труда, несостоятельность, банкротство, санация, законодательство.

Chorna Ju. V. Institute of arbitration: domestic and foreign experience disadvantages.

It was studied foreign and domestic mechanisms of trustee remuneration. It was found that guarantee of mechanism remuneration of the arbitration manager in the domestic legal system is ineffective in the absence of sanctions failure legislative requirements. The other proposed a series of changes to improve the studied Law Institute.

Key words: arbitration manager, wages, insolvency, bankruptcy, reorganization, legislation.